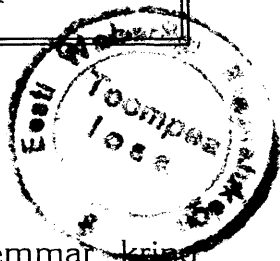

KUSTBON

SVENSK VECKOTIDNING

NIONDE ÅRG. N° 19	Prenumerationspris: Helt år Emk. 225:— Halvt „ „ 125:—	UTKOMMER ALLA ONSDAGAR Redaktion: Svenska Folkförbundet Redaktör: N. Blees Reval, Riddaregatan 3.	Annonspris enligt överenskom- melse. För längre annonse- ring beviljas rabatt.	12 maj 1926
	I utlandet: Helt år Emk. 350:— Halvt „ „ 200:—			

Upp till valen!

Den 15, 16 och 17 maj samlas Estlands röstberättigade medlemmar kring valurnan. Det gäller att välja riksdagsmän för 3 år framåt.

De politiska partierna bedriva en stark agitation och försöka samla röster genom stora löften. Sådan är nu en gång politiken — man lovar runt men håller tunt.

Estlandssvenskarna hade ingen möjlighet att gå till valen med egen lista, ty varje parti, som ej inväljer minst två representanter, godkännes ej — enligt den nya vallagen.

Det återstod endast en utväg — att träffa överenskommelse och **sluta valförbund** med något annat parti, som garanterar svenskarne en plats. Det blev det Kristliga Folkpartiet (Kristlik Rahvaerakond). Detta valförbund giver vår representant full frihet att handla enligt svenska befolkningens önskemål och behov.

Vårt svenska programs grundlinjer, att **kulturellt, politiskt och ekonomiskt trygga och befärja den svenska stammens fortbestånd och förkovran**, torde vara välkända för varje rättänkande medlem av vårt samhälle. Må den bygd, där våra fäder kämpat och lidit, bliva för våra efterkommande en bättre och skönare boning än förut, där den svenska bonden och torparen, fiskaren, och sjömannen, arbetaren och ämbetsmannen finna en människovärdig utkomst, och må den svenska kulturen, ledd i broderskapets anda med alla våra grannar, växa allt starkare och stå orubblig, klippfast i taidens växlingar och svallvågor.

Om vi alla hålla ihop som en man, är segern vår, splittras vi och löpa hit och dit bli vi till åtlöje och draga skam och förakt över oss själva och våra kommande sräkten.

Handla, svenske man och kvinna, som en ädel, rättänkande medlem av vårt samhälle och nuvarande och kommande släkten skola välsigna ditt minne!

Svenska Folkförbundets styrelse.

Ytterligare "utlägg" med anledning av Rektor P. Söderbäck's "inlägg."

I sitt inlägg i Kustbon nr. 12 angående mitt "Brev från Ösel" finner rektor P. Söderbäck ofantligt mycket beröm för Aibofolket och det är synnerligen smickrande att höra sådant av en rikssvensk och ledare vid folkhögskolan. Vi hoppas att här är rätte mannen på rätta platsen och att rektor P. Söderbäck mycket länge ville offra sina krafter till Aibolandets ungdomars "skolande" och uppdragande av praktiska idèer.

Vad dock rektor P. Söderbäck på sin rundresa sett beundransvärt på hemslöjdens område, så får jag meddela, att det ej är något under hos oss, ty vi ha sett sådant från vår spädaste barn-dom göras bättre eller sämre och dessa hemslöjdsarbeten göras även hos grannarna esterna. Även hos ryssarna finnes åtskilligt av hems-löjd, som inte litet torde förvåna rikssvenskar, ty är ju en av kultu-rens skuggsidor den, att den minskar folkets självproduktions förmåga, då fabriker ersätta hems-löjden med skenbart bättre och billigare varor.

Således har rektor P. Söderbäck betraktat sakerna genom egna glasögon, utläst ur mitt brev en egen tanke, och bevisar att jag tagit fel i frågor som av mig egentligen ej behandlats, ty jag har ej sagt att svenskarna ej förstår eller gör någonting, utan jag framhöll att grannarna esterna göra åtskilliga saker bättre och går fram med jättesteg på alla områden. Uppmanade därför svenskarna till mera iver att ej en vacker dag behöva se sig alldeles efterblivna. Om jag ej gjort undantag med spinnrockmakaren i Bergsby och skräddaren i Höb-ring så är det därför att jag ej ansatt för nödvändigt att propagera just dessa av mig personligen välkända duktiga hantverkare. Jag har ej sagt att ingen enda duktig hantverkare finnes.

Då jag för ungefär 15 år sedan lämnade svenskbygderna för att söka lyckan annorstädes gjorde jag det inte utan viss smärta, vetande att det då verkligen ej fanns någon som fortsatte med min påbörjade verksamhet med lantushållningens förbättrande och höjande. En lättnadens suck blev det för mig, då jag hörde

folkhögskolan på Birkas stiftad, och jag trodde mig kunna ins-tämna med Jakob, ty folkhög-skolan kommer att göra allt just i samma ande och syfte, dit jag i min ringa person styrde, ty jag själv kom från folkhögskola i Sve-rige, brinnade av ande från Birka och nu har vi fått Birkas, mycket liten skilnad t. o. m. i namnet.

Med folkhögskolelärare menade jag i mitt inlägg i alla fall inte den nuvarande lärarepersonalen, dem jag inte ens haft tillfälle och äran att bli bekant med. Meningen var hellre att servera så, att var och en själv finge betjäna sig, som tyskarna säger.

När jag framhåller bristen av praktiska män bland våra svenskar så menar jag praktiska föregångsmän. Jag medger gärna att det är praktik, som försiggår på åker, loge, i stall, smedja och vid hyvelbänk, men det är just den praktiken, som hittills be-drivits på slump så som det gjorts för århundraden sedan. Däremot har det aldrig varit brist på ledare och föregångsmän i kyrkor och bönehus, utan här har det alltid varit överflöd på rikssvenska och olika inhemska missionärer. Just här har den sjukliga fantasien stått högt i tak så att man i tankevärlden ej mycket befattat sig med annat än rent religiösa saker, all annan idé ansågs vara av ondo.

Hur skralt det i verklighet står med praktiska idèer visar även den beramade. Österby vindkvarnen. Den står och hoppar i vin-den uppe på änden av en stolpe och stenarna skakas ständigt ut ur sitt rätta läge, eller har olika läge vid olika vindriktning. På brist av praktisk idé blir den kostnadsfria vackra kraftkällan hängande och multnar uppe på änden av stolpen, ty arbetet gö-res så mycket bättre av ångkvar-nar, som dock i de flesta fall äro långt avlägsna, så det kostar mycken tid och penningar att köra säden dit. Kunde däremot nya vindkvarnar byggas jordfasta, skulle de mycket bättre motsvara ändamålet och tid och penningar skulle vinnas först genom att ej bygga opraktiskt, och sen att ej behöva köra till den långt avlägsna ångkvarnen. Liknade slöseri med tid och penningar se vi överallt på åker och äng, i stall och stia. Mätte det snart nog bli annor-lunda och därtill önskar jag Birkas lycka och framgång!

Tackar rektor Per Söderbäck personligen för inbjudningen, som jag gärna mottager, ty jag är högst intresserad att närmare få se skolans vidsträckta välskötta jordbruk med olika försöksfält samt nötboskap och svinaveln, som ju i snaraste framtid förvisso kommer att lämna de bästa föräd-lade avelsdjuren i första hand till Aibotrakterna. Ingen enda av sam-dogörelserna över försöksverksam-heten under de gångna åren har nått mig, därav min nyfikenhet. Det viktigaste, "skolans elever" får jag väl dock detta år inte mera se.

Är villig att genräcka min svaga hand, såvitt jag numera har tid och tillfälle, till gemensamt all-männnyttigt arbete.

Rudolf Timmerman.

Det Estländska avtalet bör annulleras.

Polsk-rumäniska avtalet bör annulleras.

Utrikesminister Piip har i dag till ryska ministern Petrovskij över-lämnat Estlands svar på det ryska förslaget om ett nonaggressions-fördrag. —

Berlintidningarna uppge, enligt informationer från Reval, att sovjet som villkor för en garantipakt med Estland uppställt kravet på neutralisering av Dagö och uttrycklig estländsk förbindelse, att de nämnda öarna ej skola över-lämnas till någon främmande makt. Jämväl kräver sovjet, att baltiska utrikesministerkonferenser ej vi-dare skola sammanträda. Inom det ekonomiska gebitet har råds-regeringen framställt en del oan-tagliga fordringar rörande tran-siten av ryska varor.

Från Moskva har meddelats till Riga, att sovjet för polska regeringen tillkännagivit, att ett återupptagande av de avbrutna polsk-ryska garantiunderhandlin-garna är ändamålsöst så länge den nyligen träffade polsk-rumä-niska garantipaketen förblir i kraft. Endast om denna pakt annulleras, kan ett förnyande av garantiun-derhandlingarna mellan Polen och Ryssland ifrågakomma.

En olyckligt ändad affärsresa.

Senaste höst begåvo sig tre estniska affärsmän ombord på en motorbåt Neptun till Finland, där de hade fordringar om samman-lagt 10 miljoner estmark. Efter

att ha inkasserat penningarna bdgåvo de sig på återfärd till Estland. Sista gången sågos de vid Lavansaari den 8 november varefter man ej hört av dem. Nyligen anträffades vid havskusten nära Narva den motorbåt med vilken färden företogs. Man förmodar att männen på återfärden blivit plundrade och båten sänkt. Männen voro kända sprit-handlare.

Rysslands representat. i Reval.

Rysslands chargé d'affaires Gambarov har avrest till Moskva. Ryske ministern Petrovskij, som sedan hösten befunnit sig på permission, har återvänt till Reval. Även andra förändringar i ryska legationens sammansättning bebådas.

Tjekatrupper i aktion?

Petersburg spriddes rykten om nya oroligheter i Kronstadt framkallade genom arrestering av några matroser. Oroligheterna, heter get, likviderades snabbt av utkommenderade tjekatrupper.

Ryktena om en jäsning i Kronstadt hålla alltfört i sig. Bl. a. uppges det, att besättningarna ombord å en del pansarskepp äro mycket opålitliga, varför marin-kommisarien Zof yrkat på anställande av marinmanövrer så fort som möjligt, på det att matroserna må erhålla sysselsättning och avlägsnas från Kronstadt.

Gåva.

Genom Riksföreningen för svnskhetens bevarande i utlandet har "Svenska odlingens vänner" av Riksföreningens lokalavdelning i Västervik för räkning Norrby folkskola å Wormsö erhållit ett anslag på 48 kronor.

För den vackra gåvan fram bäres här även på detta sätt ett hjärtligt tack.

S. O. V: s styrelse.

Lantbruket.

Ängs- och betesmarkerna är nu hög tid att tillse. Naturligt vis skall ris och grenar hoprivas och undanskaffas från gräsbevuxen mark. Men där är mer att göra. Djurens där kvarlämnade spillning skall utspridas, om ej detta sker redan på hösten. Få spillnings "kakorna" kvarligga blirdels på den platsen onödigt stor näringsmängd ansamlad, dels äta icke djuren gräset kring högarna, och tuvor bildas där så småningom. Alltså utsprid och sönder-

delade gödselkakorna. Då komma de till nytta.

Konstgödnin g betalar sig på ängsmarken lika väl som på åkern, förutsatt ett den inte lider för mycket av vatten. De något högre belägna ängarna och betena, som ej längre tid äro översvämmade med vatten, böra således främst komma i åtanke då det gäller konstgödsling — och ävenså, då det gäller andra förbättringar på gräsmarken. En del av ängsmarkerna i bygderna skulle även genom dikning kunna avsevärt förbättras, medan det ställer sig svårare med en del flacka strandängar och — beten. Beträffande konstgödnin g, så är kväve och fosforsyregödnin g viktigast å gräsmarkerna. Vid försök å Birkas föregående år blev använt 12 pud karbidkväve (-kalk kväve), 6 pud thomasfosfat och pud 30 % kalisalt pr dessjatin på ängsmark, som efter tidigt slätter betades. Vid sidan om gödslade bitar lämnades bitar, som voro ogödslade. Tillfölje bortavaro under slättern blev ej höet å de olika arealerna uppvägt, men kunde dessförinnan — och sedan även under betesgången — med blotta ögat tydligt iakttagas att konstgödlade fältet lämnade mera skörd och mera bete. Särskilt beaktades, att botten-tätheten blev bättre efter gödslingen. Att gräset efter konstgödsling skall bli tätare och kraftigare beror ej blott på den ökade näringstillförseln utan även därpå, att de konstgjorda gödningsämnen (i detta fall främst karbidkvävet) verka förstörande på mossan. Mossa och risbuskar äro svåra fiender till gräsväxtligheten.

Å en 3 årig klövervall (där det ej fanns mycket kvar av klöverväxterna, men mest av gräsarter) gjordes liknande försök, varvid 10 pud karbidkväve, 5 pud thomasfosfat pr dessjatin var normalgödslingen. — Hos 3 småbrukare på Nuckö samt å 6 platser på Ormsö gjordes likartade försök å ängs och betesmark, och jag har erfarit, att de i allmänhet gett gott utslag för konstgödslingen, d. v. s. påvisat, att sådan gödsling är lönande även för da vildväxnade gräsen. Det är Stockholms Superfosfat fabriker, Stockholm, som genom förmedling av Lantbrukskonsulent W. Silverhjälm, Riga, varit vänlig nog att överlämna konstgödnin g för

dessa försök som gåva. Tillsammans lämnade firman 7 säckar, varav 3 säckar, eller 18 pud, gingo till Ormsö och 4 säckar 24 pud till Birkas och Nuckö. På Ormsö tog sig S. O. V. avdelningen att med mina anvisningar ordna försöken. Varje försöksvärd erhö ll 2 pud karbidkväve och 1 pud thomasfosfat, och åtog sig att själv anskaffa något kalisalt. Gödslade rutor behöllo samma mängder gödnin g som vid Birkas. Gödnin gen hitkom något sent, annars skulle säkerligen resultatet av provgödslingen blivit än bättre. Något försök å Ormsö blir av samma skäl slutfört först i år.

Av utrymmeskäl får jag nöja mig med detta omnämnande av konstgödslingsförsöken, och ber i detta sammanhang att till Stockholms Superfosfatfabriker för deras värdefulla gåva och till Konsulent Silverhjälm för hans initiativ och medverkan till försöken och gödningsanskaffningen få uttala ett varmt tack å Birkas och övriga försöksvärdars vägnar. Intresset för ängs- och betesmarkernas gödsling och därav beroende produktionökning skall säkerligen ökas även i dessa bygder. —

Till rationell skötsel av slätter och betesängar hör även harvning påvåren. Härigenom förstöres mossa, luften får tillträde till jorden och bakterieverksamheten där främjas. På Birkas harvades en del fastare ängsmark förra året med tydligt goda resultat. Denna harvning företogs den 18 april (1925), i samband med konstgödnin g, och användes en ställbar, lätt järnpinnvarv. En s. k. "rissladd" (av skarpa risgrenarhopflätad, släpande harv), eller ock en särskild ängsharv kan också användas härför.

Vidare hör ju till ängsskötsel att borthacka tuvor, undanröjda buskar och även träd, där dessa stå så tätt, att de hämma gräsväxtligheten. Buskar skulle helst upptagas med rot för att bli kvitt återväxt. Då gräsväxten är gles eller mindervärdig kan den förbättras genom gräsfrönisådd, eventuellt efter upplöjning, där detta kan ske, eljest i samband med harvning eller hackning. Vid ett senare tillfälle vill jag återkomma till frågan om grundförbättringar å ängs- och betesmarkerna, en fråga, som är av oerhörd betydelse för lantbrukets utveckling i Aiboland. E. Adalberth.

Birkas april 1926.

Aug. Löfgrens

Frukt-, Grönsaks- & Blomsteraffär
rekommenderas. Blommor & Kransar

Guldmedalj 1901 GÄFLE Telefon 123

Gustaf Sjöbergs

Konditori, Norra Rådmanngatan 10
Rekommenderas

ESKILSTUNA BRYGGERI A. B:s

tillverkningar

REKOMMENDERAS Telefoner: 10 & 13

Större och mindre

Skogsparker på rot

såväl som

sågtimmer

köpes kontant av Säfveåns A. B.

Göteborg

Våra Brödtillverkningar

äro välkända, goda och billiga

G. A. ULANDERS BAGERI

UPPSALA Telefon 1343

För bilister och turister är

Kungsbacka Stadshotell

den populäraste anstalten 40 minuters bilresa från
Göteborg. God och välagad mat.

BILLIGA PRISER

Middag 3 rätter 2.25

Järnvägsrestauranten, Malmö

i nya hemtrevliga lokaler med ingång
från Skeppsbron

Fullständig restaurantrörelse.
Smörgåsbuffé - Konditoriafdelning

Jakten "Pauline" till salo
Närmare uppgifter Minhamnen, Reval,
hos vakten.

Svenska Bomullsflaggor

till utlandet direkt från fabriken, inom
Sverige genom handlande i branschen.

Gefle Manufaktur A.-B., STRÖMSBRO

AKTIEBOLAGET J. E. ARNDT

HUDIKSVALL

Angbåtsexpedition, Befraktnings-, Skeppsmäk-
leri och Speditionsaffär. Lager av Kol och
Byggnadsmaterialer.

Rikstelef.: 245, 287, 325. Telegrafadr.: Arndtbolage

GÖTEBORG

K Ö P

OLOF ASKLUNDS

BRÖD.

Det är bäst.

Använd alltid Svenska Lås
och Skruvar från A.-B. Pri-
orverken, Norrköping.

Bland rostat kaffe intager

SVEABLÄNDNING

främsta platsen. Partiförsäljare:

ENGWALL HELLBERG Aktiefbolag. Gefle.

EGONLINEN

uppehåller regelbunden trafik Göte-
borg med alla mellanliggande svenska
hamnar till

**Karlskrona—Danzig—Libau—
Riga—Reval—Hälsingfors.**

RYLANDER & RUDOLPHS

FABRIKS A.-B.

Henriksdal, Sverige

Tel.-adr. „Rudolfs“. Rt. 440 & 14440

Tillverka telefonkol och dynamoborstar, lämp-
liga för alla i marknaden förekommande
apparater och maskiner. — Begär offert!

Falkenberg

Använd

Extra vetemjölet

„ÖRNEN“

Den, som är förständig att ej låta sig dåras
av allt utländskt köper alltid svenska varor. En
gammal välkänd firma lämnar alltid köparen
bästa garanti att vid inköp erhålla största valuta
för sina penningar.

Våra tillverkningar:

SALUBRIN

SPRITÄTTIKA

AROMA ÄTTIKSPRIT

Eau de Cologne:

Extrait Double **CARITA**

Extrait Quadruple **DELILA**

Härvatten: Lotion **GAMBO**

Lavendelvatten: Extrait Triple **GARITA** äro
var i sitt slag marknadens yppersta och därtill
billigaste fabrikater. Därför garanterar

A.-B. P. HÅKANSSON, ESLÖV.

INGEN VET VAR

haren har sin gång,

men en var vet, att

PIX - PASTILLER

finnas överallt. Säljes i askar à 25 och 50 öre.
Emsamtillverkare:

Pix Aktiefbolag, Gävle

Hj. Söderlings Bageri

Eskilstuna

Specialité: Sundhetsbrödstill-
verkningar.

STUREHOF

Adelgatan 13, Malmö. Telef. 12 53.

1sta klass Restaurant.

Billigaste och bästa frukostställe.

Middagar från 1—6. 3 rätter kr. 2.—.

Populära soupéer från 6—11 e. m.

Välagad husmanskost.

DANNEMORA Cirkulärsågar, Ramsågblad,
Timmer- och Fällningssågar, Maskinhyvelstäl
och Maskinknivar vinna tack vare Dannemora-
stålets förtjänstfulla egenskaper och det om-
sorgsfulla arbetet rykte över hela världen
Kort leversanstid. Infordra offert.

Gimo-Österby Bruks A.-B., Österbybruk

Arvid Nordell

Juvelerare

Hospitalsgatan 12 NORRKÖPING Tel. 5246
Matsilver, Ringar, Guld- & Silvervaror. Present-
kort och Hedersgåvor.

Order till landsorten expedieras omgående.

De Förenade Spetsfabrikernas Försäljningslokal
Tel. 771-08 Grevturegatan 13 (Hörnbutiken)
NORR 19203

Specialaffär för Spetsar och Broderier. — Rikt
urval av Vaastenaspetsar. Motiv och Krugar.
Beställningar à linneutstyrslar. Order till lands-
orten expedieras omgående.

Trafikaktiefbolaget MÄLAREN-HJÄLMAREN

TELEFONER: för passageraretrafiken 56-28, Norr 12-57, för godstrafiken Norr 12-99

Reguljära linjer: Stockholm — Köping — Kungsör — Arboga — Örebro
Stockholm — Strängnäs — Västerås — Enköping
Stockholm — Drottningholm — Sigtuna — Skokloster
Stockholm — Öarna Ekerö, Björko, Adelsö och Svartsjölandet.

ANGÅENDE AVGÅNGSTIDERNÄ: SE DAGSPRESSEN

Rekommenderar sina förstklassiga färdiga HERRKLÄDER, HERR- & DAMSKRÄDDERI.
Uniforms- och Sportatliklar för segling, ritt, automobilsport etc. etc.

MILITAR EKIPERINGS A.-B. (MEA)

Hamngatan 3 A **STOCKHOLM** Norrmalmstorg

M. DUBOIS, UPPSALA
BAGERI- OCH KONDITORI A.-B.
rekommenderas

Telefoner: Konditoriet 1523 - Bageriet 2780 - Kontoret 9

Olof Almér

Tel. 531 **Kristianstad** Tel. 163
Välsorterat Fin- o. Grovbageri

HOTELL

EXCELSIOR

Birgerjarlgatan 35, Stockholm

(K. F. U. Mis hus)

Rikstelefon o. telegramadress: EXCELSIOR

Stockholmstelefon 98 27.

DRICK HAKONBOLAGETS LUXUSKAFFE!